

Asia: VN/30163/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Visio

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?

Kyllä / En. Jos ette, kuvaillkaa mahdolliset muutostarpeet.

Kyllä

Mahdolliset muutostarpeet.

-

Tavoitteet

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

En, tavoitteet eivät vastaa omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvaillkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

Tavoitteet ovat hyvin valittu ja ne vastaavat asiassa meidän näkemyksiämme, mutta toivoisimme kuitenkin joitain pieniä lisäyksiä moniaisuuden, saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

1. Kulttuuri on muutosvoima

Ehdotamme seuraavan lisäyksen ” yhteiskunnan moniaisuutta heijastavaa” viimeiseen lauseen:

” Tarvitsemme yhteiskunnan moniaisuutta heijastavaa taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä ymmärtääksemme mistä tulemme, missä olemme ja kuvitellaksemme tulevaisuuden, johon haluamme päästä.”

2. Kulttuurin tekijät ja sisällöt avainasemassa

Ehdotamme seuraavan lauseen lisäämistä:

“Varmistetaan kaikkien yhdenvertaisia ja esteettömiä mahdollisuuksia kouluttautua ja toimia taiteilijana – toimintarajoitteestaan, kielestään, taustastaan tai muista ominaisuudesta riippumatta.”

3. Kulttuuri on jokaisenoikeus

Ehdotamme sanojen ”saavutettavia” ja ”esteettömiä” lisäämistä seuraaviin lauseisiin:

”Vahvistamme saavutettavia digitaalista kulttuuria ja kulttuuriperintöä. Luomme saavutettavia ratkaisuja, jotka mahdollistavat kulttuurin harrastamisen ja kokemisen siten kuin se itse kullekin tuntuu parhaalta. [...] Kulttuuripalvelut ovat

saavutettavasti ja esteettömästi saatavilla eri kielillä ja oikeissa kanavissa, ja eri väestöryhmien kohtaamista ja

vuorovaikutusta on lisätty.”

4. Kansainvälinen vaikuttavuus syntyy kulttuurista

Ehdotamme seuraavan lauseen lisäämistä: ”Tunnistamme ja hyödynnämme myös ulkomailla koulutuksensa saaneiden taiteilijoiden ja kulttuuritoimijoiden asiantuntijuutta, ja mahdollisuuksia vahvistaa alan kansainvälistymistä ja vientiä.”

Toimenpide-ehdotukset

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

Kulttuurin tekijät avainasemassa [Ehdotetaan seuraavien kohtien lisäämistä: • Varmistetaan kaikkien yhdenvertaisia ja esteettömiä mahdollisuuksia kouluttautua ja toimia taiteilijana – toimintarajoitteestaan, kielestään, taustastaan tai muista ominaisuudesta riippumatta. •

Taiteen julkisen tuen ja rahoituksen perustelut ovat läpinäkyviä, valinnoissa huomioidaan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista ja tuen oikeutusta ja kohdentumista voidaan arvioida julkisesti.]

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

Kulttuuria kaikille -palvelu/ Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry on valtakunnallinen toimija, jonka tehtävänä on edistää yhdenvertaisuuden, inklusion ja saavutettavuuden toteutumista sekä moninaisuuden huomioimista kulttuuri- ja taidekentällä Suomessa. Yhdistyksen jäsenet edustavat 25 eri taide- ja kulttuurialan yhdistystä ja kattojärjestöä. Kulttuuria kaikille -palvelu koordinoi myös osallisuutta ja osallistumista edistävää Kaikukortti-toimintaa (vuoden 2024 lopussa Kaikukortti-toimintaa n. 100 kunnassa Suomessa) sekä Moninaisuusagentti-verkostoa (yli 20 moninaisuuteen erikoistuneita taide- ja kulttuurialan ammattilaista).

Meidän toimintamme tavoitteena on, että kaikilla Suomessa asuvilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet hakeutua taiteen tekijöiksi ja työskentelemään taide- ja kulttuurialalla, että erilaiset yleisöt tulevat huomioituiksi taide- ja kulttuuripalvelujen suunnittelussa ja tarjonnassa ja että kaikilla on mahdollisuus osallistua moninaiseen kulttuurielämään tekijöinä ja kokijoina. Lähtökohtana on kulttuuri- ja taidekenttä, joka sisältöön ja tekijäkuntaan nähden heijastaa yhteiskunnan moninaisuutta, moniäänisyyttä ja monikielisyyttä sekä taidealojen monimuotoisuutta.

Haluamme laaja-alaisena asiantuntijaorganisaationa tukea kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanoa näissä yhdenvertaisuuskysymyksissä, ei pelkästään osallisuuteen ja osallistumiseen liittyen, vaan myös taiteen tekemiseen ja tekijyyteen liittyen. Kannustamme myös hyödyntämään kouluttamamme Moninaisuusagentteja sekä muita yhdenvertaisuuteen ja saavutettavuuteen koulutettuja asiantuntijoita prosessin aikana.

Tiivistelmä näkemyksistänne

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

Kiitämme erittäin inspiroivasta, monipuolisesta ja hyvin laaditusta kulttuuripoliittisesta selonteosta, jossa on monella tavalla kiinnitetty huomiota saavutettavuus-, moninaisuus- ja yhdenvertaisuusnäkökulmiin! Toivomme kuitenkin, että selonteon ”Kulttuurin tekijät avainasemassa” -osioon alleviivataan tekijyyden moninaisuutta. On varmistettava kaikkien yhdenvertaisia ja esteettömiä mahdollisuuksia kouluttautua ja toimia taiteilijana – toimintarajoitteestaan, kielestään, taustastaan tai muista ominaisuudesta riippumatta.

Lopuksi vielä huomiomme muihin toimeenpide-ehdotukseen:

3.1 Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi

Ehdotetaan sanojen ”esteettömiä” ja ”saavutettavia” lisäämistä seuraaviin kohtiin:

- Kuntien ja valtion yhteistyötä edistetään turvaamalla museoiden, esittävän taiteen ja taiteen perusopetuksen toimijoiden sekä yleisten kirjastojen saavutettavuus. Edistetään toimivia yhteistyömalleja, toimintatapoja, esteettömiä yhteiskäyttöisiä tiloja, kiertuemalleja ja saavutettavia alustoja kulttuuripalveluille mukaan lukien digitaaliset ratkaisut.

3.5 Yhteistyön ja osallisuuden voima

Ehdotetaan sivulauseen ”tukemalla ja vakiinnuttamalla olemassa olevia hyviä käytäntöjä kuten esimerkiksi Kaikukortti ja Kaikukanta” lisäämistä seuraavaan kohtaan:

- Panostetaan eri väestöryhmien osallisuuden lisäämiseen, ja tuetaan monitaustaisten ihmisten toimijuutta ja työllistymistä kulttuurialalla. Tuetaan erityisesti vähävaraisten ja muiden haavoittuvien ryhmien osallistumismahdollisuuksia kulttuuritapahtumiin ja harrastuksiin tukemalla ja vakiinnuttamalla olemassa olevia hyviä käytäntöjä kuten esimerkiksi Kaikukortti ja Kaikukanta.

Ehdotetaan seuraavien kohtien lisäämistä:

- Rekrytoimalla opetustehtäviin ja kulttuuri- ja taidelaitoksiin vähemmistöjä edustavia ja eri kielillä toimivia taidekasvattajia ja taiteilijoita annetaan lapsille esikuvia ja tarvittavia samaistumiskohteita taide- ja kulttuurikentällä sekä tukea omalla äidinkielellään.
- Edistetään kielellisiä oikeuksia tukemalla monikielisyyttä eri tavoin, erityisesti rahoittamalla saamen-, romanin-, karjalan- ja viittomakielisiä sekä vieraskielisiä tuotantoja sekä kirjahankkeita ja koekäännöksiä.

3.6 Yhteinen linja politiikassa

Ehdotetaan seuraavan kohdan lisäämistä:

- Taiteen- ja kulttuurin tilastoinnissa ja vaikutusarvioinneissa kiinnitetään huomioita myös yhdenvertaisuus-, moninaisuus- ja saavutettavuusnäkökulmiin.

Ehdotetaan sivulauseen ” huomioiden kriteereissä ja mittareissa kuntien ja hyvinvointialueiden monenlaiset toimenpiteet mukaan lukien Kaikukortin ja Kaikukannan laajalle levinneisyys” lisäämistä seuraavaan kohtaan:

- Ohjataan hyvinvointialueita ja kuntia hyödyntämään kulttuuria osana sosiaali- ja terveyspalveluita sekä ennaltaehkäisevää toimintaa yksinäisyyden ja segregaaation vähentämiseksi. Hyvinvointialueiden ja kuntien rahoitusjärjestelmään sisältyvien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen HYTE-kertoimien painoarvoa lisätään ja kriteereitä ja mittareita tarkistetaan paremmin vaikuttavaa ennaltaehkäisyä tukeviksi huomioiden kriteereissä ja mittareissa kuntien ja hyvinvointialueiden monenlaiset toimenpiteet mukaan lukien Kaikukortin ja Kaikukannan laajalle levinneisyys.

Paqvalen Rita
Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta - Kulttuuria kaikille -palvelu